EBÛ DÂVÛD

Meşhûr altı hadîs kitabından biri olan Sünen-i Ebî Davud'un sahibi ismi, Süleymân bin Eş'âs bin İshâk bin Beşîr es-Sicistânî'dir. Künyesi Ebû Dâvûd'dur. 202 (m. 817) senesinde Hindistan'ın sınır komşusu Sicistan'da doğup, 275 (m. 889) târihinde Basra'da vefât etmiştir. Zamanının en büyük hadîs âlimlerindendi Aynı zamanda tefsîr ilminde de derin âlim idi. Hanbelî mezhebindendir. Gençliğinde hadîs-i şerîf öğrenmek için uzun yolculuklar yaptı. Horasan, Şam, Irak, Hicaz, Mısır gibi ilim merkezlerine giderek, zamanın tanınmış âlimlerinden hadîs-i şerîf dinlemiştir, ilmî derece bakımından Buhârîve Müslim'den sonra gelir. Hadîs husûsunda sika bir âlimdir. Müslim bin İbrâhîm, Süleymân bin Harb, Ebû Velîd Tayâlisî, Ebû Ma'mer el-Makad, Yahyâ bin Main, Ahmed bin Hanbel gibi büyük âlimlerden (r.aleyhim) rivâyetlerde bulunmuştur. Ondan da oğlu Abdullah, Ebû Abdurrahmân en-Nesâî, Ahmed bin Muhammed bin el-Hârûn ve daha başka âlimler (r.aleyhim) rivâyette bulunmuştur.

Ebû Dâvûd (radıyallahü anh) beşyüzbin hadîs-i şerîf yazdı. Bunlardan seçtiği 4800 hadîs-i şerîf ile meşhûr sünen kitabı meydana geldi. Bu kitabında özellikle fıkıhla ilgili hadîs-i şerîfler vardır. Fıkıh sahasında pek kıymetli bir kaynaktır. Ebû Dâvûd, bu kitabını Ahmed bin Hanbel hazretlerine arz ettiği zaman, onu çok beğenmiştir. Ebû Dâvûd (radıyallahü anh), "Bu kadar hadîs-i şerîf arasında, özellikle şu dört hadîs-i şerîf insanlar için kâfi gelir" buyurmuştur.

1. **"Ameller, niyetlere göredir."**
2. "İnsanın kendisine fâidesi olmıyan şeyleri terk etmesi, müslümanlığının güzelliğindendir."
3. "Bir mü'min, kendisi için istediği ve sevdiği bir şeyi, kardeşi için de istemedikçe, imânı kâmil bir mü'min olamaz."
4. "Helâl meydanda, haram da meydandadır. Bunların arasında şüpheli şeyler vardır. Harama düşmemek için, bu şüphelilerden sakınmak lâzımdır."

Ebû Dâvûd Sicistanlı olmasına rağmen, Basra'ya geliş sebebini, hizmetçisi Ebû Bekir bin Câbir şöyle anlatır: Ben Ebû Dâvûd ile beraber Bağdâd'da bulunuyordum. Bir gün akşam namazını kılmıştık. Bu sırada kapı çalındı. Açtım, Emîr-ül-mü'minîn Ebû Ahmed el-Muveffak idi. İzin isteyip içeri girdi. Ebû Dâvûd onu karşıladı. Sonra münâsip bir yere oturttu. Hoş geldin deyip, hâl hatır sorduktan sonra, geliş sebebini öğrenmek istedi. Emîr-ül-mü'minîn üç isteği olduğunu söyledi. Ebû Dâvûd, onların neler olduğunu sordu. Emîr-ül-mü'mînin şöyle anlattı: "Birincisi zât-ı âliniz Basra'ya göçecek, orada

yerleşeceksiniz. Bununla, bütün ilim talebelerinin Basra'ya gelmesini temin edeceğiz. Böylece, Basra, ma'mur bir memleket olacak. Biliyorsunuz. Zenc isyanı oldu. Bu yüzden şehir çok perişan olup, insanlar oradan soğudu. İkincisi, çocuklarıma, Sünen kitabınızı okutacaksınız. Üçüncüsü, çocuklarıma, husûsî olarak rivâyette bulunacaksınız. Çünkü, bizim çocuklarımızın diğer çocuklarla beraber oturmaları uygun değildir" dedi. Bunun üzerine Ebû Dâvûd, "Yok, böyle olmaz, ilimde herkes eşittir. Şunun çocuğu, bunun çocuğu diye fark yapılmaz" dedi. Ebû Davud'un (radıyallahü anh) bu sözü üzerine halifenin çocukları ile diğer çocuklar, beraber ders okumaya başladılar. Halifenin isteği üzerine Basra'ya gelen Ebû Dâvûd hazretleri, oraya ilim ve irfan ışıklarını saçmış, sünnet-i seniyyeye büyük hizmetlerde bulunmuştur.

Ebû Dâvûd (radıyallahü anh) ilmiyle amel eden mübârek bir zâttı. Yaptığı işlerde bir hikmet olurdu. Onun elbisesinin yenlerinden birisi geniş, diğeri dar idi. Birisi kendisine, "Allahü teâlâ sana merhamet etsin. Bu böyle nedir? Yenlerinin birisi dar, diğeri geniş" diye sordu. O, şöyle cevap verdi: "Geniş olanını kitaplar için yaptım. Diğerini geniş yapmaya lüzum yoktu. Onu da geniş yaptırırsam, isrâf olacaktı. Bu yüzden onu normal olarak yaptırdım" dedi.

Ebû Dâvûd (radıyallahü anh) büyük bir hadîs âlimi olduğu için, devamlı Resûlullah efendimizin mübârek sözlerini yazar ve okurdu. Bu bakımdan herkesin yanında i'tibârı yüksekti. Hattâ bir gün meşhûr evliyâdan Sehl bin Abdullah Tüstürî onun yanına gelmişti. Orada bulunanlardan birisi ona: "Ey Ebû Dâvûd! Bu zât Sehl bin Abdullah'dır, seni ziyârete gelmiş" dedi. Bunun üzerine, Ebû Dâvûd, ona hoş geldin dedi ve yanına oturttu. Biraz sonra Sehl bin Abdullah Tüstürî şöyle dedi: "Benim sizden bir isteğim var." Ebû Dâvûd: "Nedir?" diye sordu. "Fakat, bu isteğimi kabûl etmeni çok arzu ediyorum" dedi. Ebû Dâvûd: "Eğer mümkün ise, isteğini niçin yerine getirmiyeyim?" dedi. Bunun üzerine Sehl bin Abdullah; "Bana Resûlullah efendimizin o mübârek sözlerini söylediğin dilini çıkar da bir öpeyim" dedi. Ebû Dâvûd, onun bu isteğini yerine getirdi.

Eserleri: "Sünen-i Ebî Dâvûd; basılmıştır. Kütüb-i sittenin (Altı hadîs kitabının) üçüncüsüdür. Tefsîr ile alâkalı pekçok ma'lûmat vardır. Kitâb-ı Merâsîl; hadîs-i şerîf ile ilgili olup, bu da basılmıştır. Küçük bir eserdir."

Sünen-i Ebî Davud'un şerhleri çoktur. Bunlardan Muttaki Hindinin yazdığı Avn-ul-Ma'bûd dört cild hâlinde basılmıştır. Başka bir şerhi Hattâbî'dir. Bu da basılmıştır. Diğer bir meşhûr şerhi de Bezl-ül-mechûd adlı şerhidir. Son zamanlarda yazılan el-Menhel-ül-Azb-ül-Mevrûd isimli şerh yarım kalmış, daha sonra üzerine tekmile yazılarak basılmıştır.

Hattâbî der ki: "Ebû Davud'un Sünen kitabı, çok kıymetli ve şerefli bir kitap olup, o tarzda bir kitap yazılmamıştır. Bu kitap herkesin rağbetini kazanmıştır. Irak, Mısır, Mağrip ve diğer İslâm memleketlerindeki âlimler bu kitabı kaynak olarak ele almışlardır. Tertip ve fıkıh ilmi bakımından çok güzeldir."

Ebü'l-Alâ el-Muhsîn el-Vedâdî şöyle anlatır: Resûlullahı (aleyhisselâm) rü'yâmda gördüm. "Kim bir sünen ele geçirmek isterse, Ebû Davud'un sünenini okusun" buyurmuşlardır.

İmâm-ı Nevevî (radıyallahü anh): Fıkıh ve başka ilimlerle uğraşan kimselerin Ebû Davud'un sünenine ehemmiyet vermesi, onu çok iyi tanıması gerekir. Çünkü, delîl olarak getirilen ahkam (hükümler) ile alâkalı hadîs-i şeriflerin çoğu bu kitaptadır. Sonra bu kitaptan istifâde de kolaydır.

Sünen-i Ebî Dâvûd, Tirmizî'nin Câmi'î, Nesâî'nin Müctebâ'sı, Sahîh-i Buhârî, Sâhîh-i Müslim ve İmâm-ı Mâlik'in Muvattâ'ından sonra ikinci derecede gelmektedirler. Bu kitapların müellifleri (yazanlar), hadîs ilminde güvenilir, âdil, yüksek ezber kabiliyeti ve derin bir ilme sahip olmakla tanınmaktadırlar. Bu âlimler (r.aleyhim) hadîs-i şerîfin sahih

olması husûsunda kabûl ettikleri şartlarda asla müsamaha göstermemişlerdir.

(Kütüb-i sitte şunlardır: Sahîh-i Buhârî, Sahîh-i Müslim, Sünen-i Ebî Dâvûd, Sünen-i Tirmizî, Sünen-i Nesâî, Sünen-i İbn-i Mâce'dir.)

Âlimlerin hakkında buyurdukları: Mûsâ bin İbrâhîm: "Ebû Dâvûd, sanki dünyâda hadîs-i şerîf için, âhırette Cennet için yaratılmıştır. Onun gibisi az bulunur."

"Ebû Bekirel-Hallâl: "O, zamanının en büyük âlimlerindendir. Hadîs-i şerîfle ilgili bilgilerde pek derin idi."

Bildirdiği hadîs-i şeriflerden bir kaçı:

"İnsanın dinî, arkadaşının dîni gibidir. Herkes, kiminle arkadaşlık ettiğine baksın."

"Bilmediklerinizi sorunuz. Cehâletin ilâcı sormaktır."

Ümm-i Ferve haber veriyor, Resûlullaha (aleyhisselâm) hangi amelin efdal olduğu soruldu. "Amellerin efdali, vaktinin evvelinde kılınan namazdır" buyurdu.

"Cum'a günleri bana çok salevât okuyunuz. Bunlar bana bildirilir"

Öldükten sonra da bildirilir mi, denildiğinde: "Toprak, Peygamberlerin vücûdunu çürütmez. Bir mü'min bana salevât okuyunca, bir melek bana haber vererek, ümmetinden falan oğlu filân, sana selâm söyledi ve duâ etti der."

"Muhakkak ki, Allahü teâlâ, lütuf sahibidir, (kullara kolaylık diler, güçlük dilemez) yumuşak hareket etmeyi müddetçe, melekler, kötü söz söyliyene kendi sözünü geri çeviriyorlardı. Fakat o da, (kendisine kötü söz söylenen) kötü sözü söyliyenin sözünü kendisine iade edince, melekler kalktı, gitti."

"Bir kimseye, üç günden fazla bir mü'minle dargın durması helâl olmaz. Üç gün geçince mü'min kardeşine gidip, onunla buluşsun ve selâm versin. Eğer yanına gittiği şahıs selâmını alıp mukâbele ederse, her ikisi de sevâbta ortak olurlar. Eğer selâmı almazsa, selâm veren, dargınlık günahından kurtulur." (Selâmı almıyan günahı yüklenir.)

"Kardeşi ile bir sene konuşmayıp, dargın duran, onun kanını akıtmış (onu öldürmüş) gibidir."

"Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen, bizden değildir."

"Kişi güzel ahlâkı ile, geceyi ibâdetle geçirenin derecesine ulaşır."

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah efendimiz buyurdu ki: "Nefsim yed-i kudretinde olan Allaha yemîn ederim ki, siz müslüman olmadıkça Cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe, kâmil müslüman olamazsınız. Selâmı aranızda yayın ki, birbirinizi sevesiniz. Kin beslemekten sakının. Çünkü o, tıraş edip kazıyıcıdır. Size saçları tıraş eder, demiyorum. Fakat o, dîni kazıyıp siler."

Hazreti Muâviye'nin rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte Resûlullah efendimiz buyurdu: "İnsanlardaki ayıpları araştırırsan, onları ifsâd eder, bozarsın."

Ebû Mes'ûd el-Ensârî (radıyallahü anh) bildirdi. Birisi Resûlullah efendimize geldi. "Bana bir şey oldu. Yürüyecek durumum yok. Bir hayvana bindiriverseniz de gitsem" dedi. Resûlullah efendimiz, "Seni bindirecek bir şeyim yok. Fakat falancaya git. Belki o seni bir şeye bindirip gönderir" buyurdu. Sonra Resûlullah efendimiz bunu Eshâb-ı kirama anlattı ve şöyle buyurdu: "Kim hayırlı bir işe delâlet ederse, (sebep olursa) o hayırlı işi işliyenin ecir ve sevâbı kadar mükâfat vardır."

Yezîd bin Sâib haber verdi. Resûlullah efendimiz, "Sizden biriniz arkadaşının eşyasını, ne şaka ve ne de ciddî olarak almasın. Biriniz arkadaşının değneğini aldığı zaman onu kendisine geri versin."

"Her ma'rûf (iyilik) sadakadır."

Enes (radıyallahü anh) bildirdi. Muhacirler (r.anhüm) “Ey Allahın Resûlü! Ensâr (r.anhüm) bütün sevâbları alıp götürdü. Bize bir şey kalmadı” deyince, Peygamber efendimiz şöyle buyurdu: “Hayır, siz onlar için duâ ettiğiniz ve onları, size verdikleri sebebiyle, övdüğünüz müddetçe, size de sevâb vardır” buyurdu.

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah efendimiz buyurdu: **“İnsanlara teşekkür etmiyen, Allaha şükür etmiş olmaz.”** (Ni’mete vasıta olana duâ ve medih yapılınca, sevâb kazanılır. Bu duâ ve medih, ni’mete vesîle olana teşekkür demektir. Bu teşekkür, Allahü teâlâya şükür yerine geçer.)

İbn-i Ömer rivâyet etti. Resûlullah efendimiz buyurdu: **“Hepiniz birer çobansınız. Hepiniz, emrinde ve eli altında olanlardan mes’ûlsünüz. Devlet reîsi de bir çobandır. O, emri altındakilerden mes’ûldür. Kişi ailesi üzerinde bir çobandır. Kadın kocasının evinde bir çobandır. Hizmetçi de efendisine âit mal üzerinde bir çobandır.”**

Resûlullah efendimiz Eshâb-ı kirama (r.anhüm) **“Siz başpehlivanı ne olarak kabûl ediyorsunuz?”** diye buyurunca, Onlar: “Erkeklerin yenemediği kimse olarak biliyoruz” dediler. Peygamber efendimiz **“Hayır, hakîkatte o gazâb ânında nefsine sahip olandır”** buyurdu.

Avf bin Mâlik bildirdi. Resûlullah efendimiz buyurdu: “Ben ve meşakkat ve geçim darlığından dolayı yanakları moraran kadın (kocasından dul kalıp, çocuğuna sabreden, evlenmiyen kadın) Cennette şu iki parmak gibi birbirimize yakınız.”

“Cibrîl komşuyu çok tavsiye etti. O kadar ki, neredeyse komşunun komşuya mirasçı olacağını zannettim.”

Ebû Sa’îd el-Hudrî rivâyet etti. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: “Bir kimsenin üç kızı veya üç kızkardeşi olur da onlara iyi muâmele ederse, mutlaka cennete girer.”

Ebû Bekr rivâyet etti. Resûlullah efendimiz şöyle buyurdu: “Dünyâda, Allahü teâlânın, acele olarak cezasını vermeğe, (âhırette ayrıca azâbı olmakla beraber) Sıla-i rahmi terk etme ile azgınlık ve taşkınlıktan daha lâyık bir günah yoktur.”

Enes bin Mâlik (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Kim rızkının bol olmasını ve ömrünün uzamasını severse, sıla-i rahm yapsın.”

Bekir bin Haris (radıyallahü anh) “Yâ Resûlallah! Kime iyilik edeyim?” diye sordu. Resûlullah efendimiz, “Annene, sonra babana, kızkardeşine, erkek kardeşine ve bunları takip eden akrabana (iyilik etmen) vâcib bir haktır” buyurduktan sonra, yakın akrabaları da ilâve buyurdular.

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdular ki; “Kul vefât ettiği zaman, bütün amellerinin sevâbı da kesilir. Bunlardan üç amel müstesnadır. (Bunların sevâbı kesilmez) Birincisi, Sadaka-i câriye, ikincisi, kendisinden faydalanılan ilim. Üçüncüsü, kendisine, duâ eden sâlih evlât.”

Ebû Ubeyd’in (radıyallahü anh) şöyle anlattığı işitilmiştir. Biz Resûlullah efendimizin yanında bulunuyorduk. Birisi, “Ey Allahın Resûlü! Annem ve babam vefât ettikten sonra, kendilerine yapabileceğim bir iyilik kaldı mı?” diye sordu. Resûlullah efendimiz: “Evet şu dört şey vardır: Onlara hayır duâda bulunup, Allahü teâlâdan onların af ve mağfiretini dilemek. Vasıyyetlerini yerine getirmek. Onların dünyâda iken sevdiği arkadaşlarına ikramda bulunmak. Akrabalığın kendilerinden geldiği akrabaya iyilik etmek.”

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûl-i ekrem efendimiz buyurdular ki: “Şu üç kimsenin duâsı makbûldür. Bunda asla şüphe yoktur. Bunlar mazlûmun duâsı, yolcunun duâsı, ana-babanın çocuklarına duâsı.”

Abdullah bin Amr (radıyallahü anh) anlattı. Cihada gitmek için biri Resûlullahın yanına geldi. Resûl-i ekrem efendimiz (

aleyhisselâm) ona: “Anan baban hayatta mı?” diye suâl ettiler. O şahıs da “Evet hayattadır” diye cevap verdi. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) “Madem ki, böyle müslüman ana ve baban var. Onlara iyilik ve ihsânda bulunmak için çalış” buyurdular.

Abdullah bin Âmir anlattı: Ana ve babasını terk edip ağlatan ve hicret etme husûsunda, Resûlullaha (aleyhisselâm) bî’at eden biri, Peygamber efendimize geldi. Resûlullah efendimiz ona buyurdu ki: “Ana-babana dön, ağlattığın gibi onları güldür ve ferahlandır.”

Muâviye bin Hayde anlattı: Resûlullaha “Yâ Resûlallah! Kime iyilik edeyim?” dedim. “Annene” buyurdu. “Kime iyilik edeyim?” dedim. “Annene” buyurdu. “Kime iyilik edeyim?” dedim. “Annene” buyurdu. “Kime iyilik edeyim?” dedim. “Babana, sonra en yakına, ondan sonra en yakınına” buyurdu.

Şekl bin Humeyd anlattı: “Ey Allahın Resûlü! Bana faydalanacağım bir duâ öğret” dedim. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm): “Allahım! Kulağımın, gözümün, dilimin, kalbimin ve şehvetimin şerrinden bana afiyet ve ihsân eyle de” buyurmuştur.

Hazreti Ömer’in (radıyallahü anh) bildirdiğine göre, Resûlullah (aleyhisselâm) “Şu beş şeyden; tenbellikten, cimrilikten, yaşlılığın kötülüğünden, kalbin fitnesinden ve kabir azâbından, Allahü teâlâya sığınırdı.”

Enes bin Mâlik’in rivâyet ettiğine göre, Resûlullah efendimiz, şu duâyı çok söylerdi: “Allahım! Bize dünyâda da âhırette de güzellik ver. Bizi Cehennem azâbından koru.”

Abdullah bin Ömer (radıyallahü anh), Resûlullahın duâlarından birisinin şöyle olduğunu haber verdi: “Allahım! Ni’metinin yok olmasından, ihsân ettiğin afiyetin değişmesinden, ansızın azâbının gelmesinden, gazâbına sebeb olacak şeylerin hepsinden sana sığınırım.”

Muâz bin Cebel’den (radıyallahü anh) rivâyet edildi. O şöyle anlattı: Peygamber efendimiz elimden tuttu. “Ey Muâz” buyurdu. Ben “Buyurun” dedim. “Ben seni seviyorum” buyurdular. “Vallahi ben de sizi seviyorum” dedim. “Sana her namazın peşinden söyleyeceğin ba’zı sözler öğreteyim mi?” buyurunca, “Evet” dedim. Resûlullah efendimiz, “Allahım! Seni anmak (Kur’ân-ı kerîmi okuyup onunla amel etmek) ni’metine şükretmek ve sana güzel ibâdet etmek üzere bana yardım et de.” buyurdu.

Abdullah bin Ömer’den (radıyallahü anh) bildirildiğine göre, Resûlullah efendimiz şöyle duâ buyururlardı: “Allahım! Ben senden dünyâda da âhırette de, af ve afiyet isterim. Allahım! Ben dînim ve ehlim husûsunda senden afiyet isterim. Ayıplarımı ört, korkumu gider, önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan, yukarımdan da beni muhafaza eyle. (Yerin göçmesiyle de) altından helak olmaktan sana sığınırım.”

Ebû Bekr (radıyallahü anh), Resûlullahın (aleyhisselâm) şöyle buyurduğunu bildirmişti: “Kederli olanın yapacağı duâlar şunlar: Allahım! Senin rahmetini umuyorum. Beni biran olsun nefsime bırakma! Benim bütün hâlimi düzelt. Senden başka ilâh yoktur.”

Nu’mân bin Beşîr bildirdi. Resûlullah efendimiz buyurdu ki; “Gerçekten duâ ibâdettir.” Sonra şu âyet-i kerîmeyi okudu: “Bana duâ ediniz. Duânızı kabûl edeyim” (Mü’minûn-60).

Belî kabilesinden birisi rivâyet etti. Babamla beraber Resûlullaha (aleyhisselâm) geldim. Resûlullah (aleyhisselâm) yanımda, babama gizlice bir şeyler söyledi. Sonra ben babama, Resûlullah (aleyhisselâm) sana ne söyledi, diye sordum. “Bir işi yapmak istediğin zaman, Allahü teâlâ sana o işten bir çıkış kapısı gösterinceye veya yaratıncaya kadar yavaş hareket et ve temkinli ol” buyurdu, dedi.

“Âhırete âit işlerin dışındaki işlerde acele etmemek hayırlıdır.”

Habbet-üt-Temîmî'nin babası Resûl-i ekrem efendimizden (aleyhisselâm) şöyle duydu: "Baykuşlarda uğursuzluk diye bir şey yoktur. En doğru yorum, hayıra yormaktır. Göz değmesi haktır ve gerçektir." Ebû Sa'îd (radıyallahü anh) haber verdi. Resûlullah efendimiz buyurdu ki: "Sizden biriniz esnediği zaman, elini ağzına koysun. Çünkü şeytan ağzına girer."

Muâviye (radıyallahü anh) bildirdi: Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) buyurdular ki: "Kişi, Allahü teâlânın kullarının kendisi için ayakta dikilmesine sevinirse, ateşten bir eve hazırlansın."

Abdullah bin Amr rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu: "İki kişi arasına oturmak sûretiyle aralarını ayırmak, kimseye helâl olmaz. Müsâdeleriyle olursa müstesnadır."

Şa'bî'den rivâyet edildi. Birisi, Abdullah bin Amr'a geldi. Abdullah'ın yanında da ba'zı kimseler vardı. Bu zât, Abdullah'a doğru giderken, ona mâni oldular. Bunun üzerine Abdullah, "Onu bırakın" dedi. Sonra adam Abdullah'ın yanına oturdu. "Resûlullahtan (aleyhisselâm) duyduğun bir şeyi bana haber ver" dedi. Abdullah bin Amr hazretleri de, "Resûlullah efendimizin (aleyhisselâm) şöyle buyurduğunu işittim: "Müslüman o kimsedir ki, müslümanlar, onun dilinden ve elinden zarar görmezler. Muhacir de, Allahü teâlânın yasakladığı şeyleri terk edendir."

Abdullah'dan rivâyet edildi. Resûl-i ekrem şöyle buyurdu: "İnsanlar üç kişi, olduğu zaman, üçüncüyü yalnız bırakıp, iki kişi aralarında gizli konuşmasınlar."

Süleym bin Câbir rivâyet etti. Peygamber efendimize gittim. "Ey Allahın Resûlü! Bana nasîhat ver" dedim. Bunun üzerine Peygamber efendimiz: "Allahü teâlâdan kork ve takvâya sarıl. Kuyudan su çekmek isteyen, senin kovandan, onun su kabına su boşaltman yahut kardeşinle güleryüzle konuşman şeklinde bile olsa, hiçbir iyiliği küçük görme. Elbiseni yere sarkıtmaktan sakın. Çünkü bu kibirdendir. Allahü teâlâ bunu sevmez. Eğer bir kimse, senden bildiği bir şeyle seni ayıplarsa, sen onu, hakkında bildiğin bir şeyle ayıplama. Seni kötüleyeni bırak. Söylediğinin günahı ona âittir. Onun mükâfatı ise senindir, insan, hayvan veya başka bir şey olsun, hiçbir şeye kötü söz söyleme"buyurdu. Süleym (radıyallahü anh) der ki, "Ondan sonra ne bir insana, ne bir hayvana, hiçbirisine kötü söylemedim."

İbn-i Abbâs (radıyallahü anh) haber verdi. Resûlullah efendimiz buyurdular ki: "Elinde, et ve yemekten kalma, yağ bulaşığı olduğu halde, onu yıkamadan yatıp uyuyan kimseye bir zarar dokunursa, kendisinden başkasını kınayıp, ayıplamasın."

Câbir bin Abdullah rivâyet etti. Resûlullah efendimiz buyurdular: "Kapıları kilitleyin. Su kırbasını bağlayın. Kapları örtünüz. Lâmbaları söndürünüz. Çünkü, şeytan kilitli kapıyı açmaz, Bağı çözmez ve kabı açmaz."

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah efendimiz buyurdu: "Beş şey, peygamberlerin seçtiği sünnetlerdendir. 1. Bıyık kısaltmak, 2. Tırnakları kesmek, 3. Kasıkları tıraş etmek. 4. Koltuk altlarını yolmak, 5. Misvak kullanmak." (Misvak, Arabistan'da bulunan, Erak ağacının dalından bir karış uzunlukta kesilen parçadır)

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) rivâyet etti. Peygamber efendimiz buyurdu ki: "Şunlara bir yüzle, bunlara bir yüzle gelen iki yüzlü kimse, insanların en kötülerindendir."

"Güçlü olmak, insanları yenmekle değildir. Gerçek güçlü ve kuvvetli olan, öfke zamanında nefsine sâhib olandır."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A'lâm cild-3, sh. 122

2) Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh. 159

3) Târîh-i Bağdâd cild-9, sh. 54

4) Vefeyât-ül-a'yân cild-2, sh. 404

5) Mu'cem-ul-Müellifîn cild-4, sh. 255

6) Tehzîb-ül-esmâ vel-luga cild-2, sh. 285

7) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 167

8) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-2, sh. 293